

การศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศ

ของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

The Study to Development Guidelines on Information Learning Behavior of Regular Semester Students in Uttaradit Rajabhat University

รัชนีวรรณ ขำประดิษฐ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Raschaneewan Khampradit

Uttaradit Rajabhat University, Thailand

E-mail: raschaneewan698@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ดำเนินการศึกษากับนักศึกษาภาคปกติระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 1/2559 ชั้นปีที่ 2-4 จำนวน 345 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมการค้นคว้าในชีวิตประจำวัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศ; นักศึกษาภาคปกติระดับปริญญาตรี; มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Abstracts

The objective aimed to study to Development guidelines on information learning behavior of Regular Semester Students in Uttaradit Rajabhat University. Conduct studies with regular students in undergraduate to enrolled in the semester as 1/2016, 2nd-4th academic year of 345 persons. The collection by questionnaire of 5 rating scale. Data analysis was analyzed by descriptive statistical analysis including percentage, mean, standard deviation. The study revealed that research behavior in order to work as assigned in the course at level of high levels. And research behavior in daily life at level of middle levels.

Keywords: The behavioral learning the information; Undergraduate; Uttaradit Rajabhat University

* วันที่รับบทความ: 9 กุมภาพันธ์ 2564; วันที่แก้ไขบทความ 24 กุมภาพันธ์ 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 27 กุมภาพันธ์ 2564

Received: February 9, 2021; Revised: February 24, 2021; Accepted: February 27, 2021

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 -2564) ที่มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัยใฝ่รู้มีความรู้มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดีรับผิชอบต่อสังคมมีคุณธรรมและจริยธรรมที่มีการกำหนดยุทธศาสตร์ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตที่มุ่งหวังให้การบริการการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกวัยในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการและด้านความเท่าเทียมและยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนา ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการด้าน ความเท่าเทียมและด้านประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 12)

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาโดยเน้นที่องค์ความรู้ทักษะความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวนักเรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันการศึกษาในยุคนี้จึงเน้นรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning community) เน้นการศึกษาผ่านปวงชน (All of education) เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีมากขึ้นและหลากหลายในอนาคตรวมถึงต้องพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมครูผู้สอนต้องสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้เกิดทักษะทางสังคมรู้จักการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ชิ้นงานใหม่ขึ้นมาได้ (พิสิฐ รัชกระโทก และทะนงศักดิ์ โสวัจสตากุล, 2563 : 82-90)

ความสามารถและทักษะในการเข้าถึงค้นหาประเมินและใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพอาศัยทักษะเทคโนโลยีการวิเคราะห์การประเมินการประยุกต์ใช้เพื่อตัดสินใจและความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นทักษะการรู้สารสนเทศที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ (Information Literacy) จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและไม่ควรจำกัดไว้แต่เฉพาะการศึกษาในห้องเรียนหรือจำกัดวัยของผู้ศึกษาเท่านั้นแต่ควรมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีโอกาสการเรียนรู้และศึกษาได้ตลอดชีวิตโดยสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการชีวิตมีผลลัพธ์ในการเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมและพลเมืองที่เข้มแข็งตามแนวทางการนำมาตรฐานการอุดมศึกษาสู่การปฏิวัติพ.ศ. 2561

เนื่องจากมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาความรู้สารสนเทศเป็นวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเลือกเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศโดยมีเนื้อหาที่เข้าใจยากและเป็นเพียงบางส่วนในรายวิชาต่างๆซึ่งกระบวนการเรียนการสอนมีเวลาจำกัดไม่สามารถสอนเนื้อหาในเชิงลึกได้ต้องดาเนินการสอนอย่างรวบรัดและไม่สามารถจัดกิจกรรมบางกิจกรรมได้ส่งผลให้ผู้เรียนขาดการฝึกปฏิบัติและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Amornsiriphong, 2018 : 42-66)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียนการสอน การรู้สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษา

ทุกระดับและทุกสภาพการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ผู้ที่รู้สารสนเทศจะรู้ว่าสามารถใช้สารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนและชีวิตประจำวันได้อย่างไร และจะสามารถเลือกสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ที่สุดเมื่อต้องการตัดสินใจ จะสามารถจัดการด้านเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียน การทำงาน และความสำเร็จได้ (สมาน ลอยฟ้า, 2544 : 1-5)

การเข้าถึงสารสนเทศเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และทันสมัย รวมทั้งการใช้สารสนเทศอย่างถูกต้องจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีทักษะในการสืบค้น และการรู้สารสนเทศที่ดี โดยเฉพาะนักศึกษาที่ต้องออกไปเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ จึงมีความสนใจที่จะการศึกษาแนวทางการพัฒนาการพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ทำการวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้
การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากการสำรวจความคิดเห็น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษา 1/2559 ชั้นปีที่ 2-4 เนื่องจากเป็นนักศึกษาที่ผ่านการเรียนรู้วิธีการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำรายงานมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี และมีพื้นฐานการแสวงหาสารสนเทศในระบบการศึกษาอุดมศึกษาลักษณะ ทำให้นักศึกษามีความเข้าใจในข้อคำถามได้ชัดเจนขึ้น ทั้งหมดจำนวน 6,175 คนซึ่งผู้วิจัยจะเลือกพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie&Morgan, 1970 : 607-610) ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95%

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ซึ่งเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา คณะ และระดับคะแนนเฉลี่ย ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาต่างๆ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ และเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 8 ข้อใหญ่ 103 ข้อย่อย โดย

ตอนที่ 2.2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ค้นคว้าในชีวิตประจำวัน ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ และเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ข้อใหญ่ 46 ข้อย่อย

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษารายงานการวิจัยตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามและโครงสร้างของพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้สารสนเทศ

2. วิเคราะห์ตัวแปรที่ต้องการวัดและเขียนคำถามในแต่ละพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้สารสนเทศ

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและภาษาให้มีความชัดเจน และตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามโดยการหาค่าดัชนี IO

4. ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในเครื่องมือตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แล้วนำข้อมูลของแบบสอบถามวิเคราะห์หาความเชิงความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency of Reliability) ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Method) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .978

6. จัดทำเป็นแบบสอบถามและแบบวัดฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. วิธีรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ

1. ตรวจสอบจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังคณะต่างๆ พร้อมนัดวันเวลาในการ

รับกลับคืน

3. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาคณะต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และรับคืนด้วยตนเองตามเวลาที่นัดหมาย

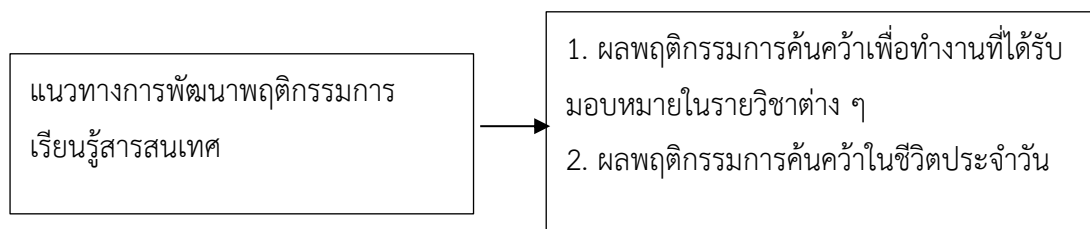
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ โดยผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกผู้ที่ตอบไม่ครบถ้วนออก

5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทำการลงรหัส (Coding) เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป และได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 95.56 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ศึกษาในคณะวิทยาการจัดการและมีคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.00

2. เป็นการสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชา

พฤติกรรมการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาในช่วงตลอดปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่างานที่ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่เป็นรายงานแสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ มากที่สุด การใช้ทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำงานที่อาจารย์มอบหมายผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมค้นหา (เช่น Google, Bing, Yahoo, Ask.com) บ่อยที่สุด การประเมินสารสนเทศที่ค้นหาได้ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามพบแหล่งข้อมูลจากห้องสมุด (หนังสือ หรือบทความจากฐานข้อมูลในเว็บไซต์ของห้องสมุด) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คำนึงถึงเรื่องผู้เขียนน่าเชื่อถือเพียงใด (เช่น ทำงานหรือสอนที่ไหน) ในระดับมาก การคำนึงถึงแหล่งข้อมูลในเวปไซด์เว็บผู้ตอบส่วนใหญ่คำนึงถึงเรื่องเว็บไซด์นั้นทันสมัยมากน้อยเพียงใดในระดับมาก นักศึกษาขอให้บุคคลใดบ้างช่วยประเมินแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชาที่เรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ช่วยประเมินในระดับมาก วิธีปฏิบัติขณะที่ดำเนินการศึกษาค้นคว้างานที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติโดยถ้าลองค้นหาข้อมูลสักครั้งสองครั้งแล้วไม่พบอะไร ก็เปลี่ยนหัวข้อใหม่ในระดับมาก ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา นักศึกษาใช้โปรแกรมอะไรเป็นเครื่องมือช่วยการค้นคว้าทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาต่างๆผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมแชร์เอกสาร (เช่น Google Documents, Microsoft SharePoint) ในระดับสิ่งที่คำนึงถึงในขณะที่ศึกษาค้นคว้านักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงการทำการงานให้เสร็จและได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน สิ่งที่นักศึกษาคิดว่ายากในกระบวนการค้นคว้าทั้งหมด นับตั้งแต่อาจารย์มอบงานให้จนกระทั่งส่งรายงานผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่ายากที่การค้นหาค้นหาบทความในฐานข้อมูลวิจัยในเว็บห้องสมุด (เช่น ProQuest Dissertations & Theses Global, Academic Search Complete, Education Research Complete) ในระดับมาก

2.2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการค้นคว้าในชีวิตประจำวัน

พฤติกรรมการค้นคว้าในชีวิตประจำวันในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมาเคยได้ค้นคว้าในหัวข้อการติดต่อกับสังคม (เช่น การใช้เครือข่ายทางสังคมเพื่อหาผู้ที่มีความสนใจเหมือนๆ กัน) มากที่สุด การค้นหาข้อมูลสำหรับชีวิตประจำวันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมค้นหา (เช่น Google, Bing, Yahoo, Ask.com) ในระดับความคิดเมื่อพบแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในเว็บผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าผู้ให้ข้อมูลที่เว็บไซด์นั้นน่าเชื่อถือเพียงใดในระดับมากบุคคลที่ช่วยประเมินแหล่งข้อมูลสำหรับชีวิตประจำวันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้เพื่อนที่เรียนด้วยกันประเมินในระดับปานกลาง ส่วนที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ายากที่สุดในกระบวนการค้นคว้าเกี่ยวกับชีวิตประจำวันทั้งหมดนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่ายากที่

การค้นหาค้นหาความในฐานข้อมูลวิจัยในเว็บห้องสมุด (เช่น ProQuest Dissertations & Theses Global, Academic Search Complete, Education Research Complete) ในระดับมาก

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชา

พฤติกรรมการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาท่านใช้ทรัพยากรใดต่อไปนี้ในการศึกษาค้นคว้า	$\bar{x}$	SD.	ความหมาย
1. เอกสารประกอบการสอน	3.35	.82	ปานกลาง
2. หนังสือในห้องสมุด	3.72	1.05	บ่อย
3. โปรแกรมค้นหา	4.54	.75	บ่อยที่สุด
4. วิกิพีเดีย (Wikipedia)	3.32	.96	ปานกลาง
5. ฐานข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุด	2.91	1.02	ปานกลาง
6. สารานุกรม	3.02	.89	ปานกลาง
7. เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ	2.98	.94	ปานกลาง
8. บล็อก (Blog)	3.04	.80	ปานกลาง
9. อาจารย์ผู้สอน	3.30	1.10	ปานกลาง
10. บรรณารักษ์	2.55	1.13	ปานกลาง
11. เพื่อนที่เรียนด้วยกัน	3.25	1.23	ปานกลาง
12. เพื่อน/ครอบครัว	3.05	1.13	ปานกลาง
13. ข้อมูลที่รวบรวมไว้เอง	3.04	.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การใช้ทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำงานที่อาจารย์มอบหมายผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมค้นหา บ่อยที่สุด ($\bar{x}=4.54$, S.D =.75) รองลงมาได้แก่ หนังสือในห้องสมุด ($\bar{x}=3.72$, S.D =1.05) และ เอกสารประกอบการสอนใช้ระดับปานกลาง ($\bar{x}= 3.35$, S.D =.82) ตามลำดับ ส่วนที่ใช้น้อยที่สุด คือ บรรณารักษ์ ($\bar{x}= 2.55$, S.D =1.13)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการค้นคว้าในชีวิตประจำวัน

พฤติกรรมการค้นคว้าในชีวิตประจำวันในข้ออะไรบ้าง	$\bar{x}$	SD.	ความหมาย
1. หนังสือในห้องสมุด	3.44	1.87	ปานกลาง
2. โปรแกรมค้นหา	4.22	.77	มาก
3. วิกีพีเดีย	3.65	.93	มาก
4. ฐานข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุด	3.05	1.06	ปานกลาง
5. สารานุกรม	3.01	1.10	ปานกลาง
6. เว็บไซต์ของหน่วยราชการ	3.16	1.07	ปานกลาง
7. บล็อก	3.12	1.08	ปานกลาง
8. อาจารย์	3.42	.97	ปานกลาง
9. บรรณารักษ์	3.04	1.01	ปานกลาง
10. เพื่อนที่เรียนด้วยกัน	3.72	.99	มาก
11. เพื่อน / ครอบครัว	3.65	1.05	มาก
12. เครือข่ายทางสังคม	4.09	.97	มาก
13. ข้อมูลที่รวบรวมไว้เอง	2.95	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการค้นคว้าในชีวิตประจำวันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมค้นหาในระดับมาก ($\bar{x}=4.22$, S.D =.77) รองลงมาได้แก่เครือข่ายทางสังคมในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$, S.D =.97) วิกีพีเดีย ในระดับมาก ($\bar{x}=3.65$, S.D =.93) และเพื่อน/ครอบครัวในระดับมาก ($\bar{x}=3.65$, S.D =1.05) ตามลำดับ ส่วนที่ใช้น้อยที่สุด คือ ข้อมูลที่รวบรวมไว้เอง ($\bar{x}=2.95$, S.D =1.05)

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ได้พบจากการวิจัยในเรื่อง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้นำผลมาสรุปเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง โดยนำทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิง สนับสนุนหรือขัดแย้งบางข้อเท็จจริงดังนี้

พฤติกรรมการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาพฤติกรรมการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาในช่วงตลอดปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่างานที่ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่เป็นรายงานแสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ รายงานเสนอหัวข้อ/เค้าโครงการศึกษาที่ต้องการทำ รายงานเสนอผลการศึกษาประมวลผลงานทางวิชาการ/บทความวรรณกรรม โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมค้นหา (เช่น Google, Bing, Yahoo, Ask.com) ในการค้นคว้าบ่อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยหลาย

ขึ้น เช่น ผลการวิจัยของกุลยา สุขพงษ์ไทย (2556 : 106-121) ทรัพยากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำงานที่อาจารย์มอบหมายและใช้ในการค้นหาข้อมูลในชีวิตประจำวัน จำนวนมากที่สุดคือ โปรแกรมค้นหา (เช่น Google, Bing, Yahoo) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโปรแกรมค้นหาดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่มีสำคัญสำหรับการค้นคว้าหาข้อมูล ข่าวสาร ในปัจจุบัน ซึ่งสามารถใช้งานได้ง่ายและให้ข้อมูลที่ทันสมัยทำให้ช่วยลดระยะเวลาในการค้นคว้าของนักศึกษาและสามารถใช้ได้ตามความต้องการโดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่อีกทั้งนักศึกษาส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาสารสนเทศในเว็บไซต์ต่าง ๆ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามพบแหล่งข้อมูลจากห้องสมุด (หนังสือ หรือบทความจากฐานข้อมูลในเว็บไซต์ของห้องสมุด) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คำนึงถึงเรื่องผู้เขียนน่าเชื่อถือ (เช่น ทำงานหรือสอนที่ไหน) ในระดับมากการคำนึงถึงข้อมูลในเวปไซด์เว็บนั้น นักศึกษาจะคำนึงถึงเรื่องเว็บไซด์นั้นทันสมัยมากน้อยเพียงใดในระดับมาก นักศึกษาขอให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ช่วยประเมินในระดับมาก วิธีปฏิบัติขณะที่ดำเนินการศึกษาค้นคว้างานที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ถ้าลองค้นหาข้อมูลสักครั้งสองครั้งแล้วไม่พบอะไร ก็เปลี่ยนหัวข้อใหม่ในระดับมาก ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมแชร์เอกสาร (เช่น Google Documents, Microsoft SharePoint) เป็นเครื่องมือช่วยการค้นคว้าทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาต่าง ๆ ในระดับมากสิ่งที่คำนึงถึงในขณะที่ศึกษาค้นคว้า นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงการทำรายงานให้เสร็จและได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโครงการการรู้สารสนเทศมหาวิทยาลัยวอชิงตัน ใน ค.ศ.2010 ที่พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างประเมินสารสนเทศที่ค้นหาได้จากเว็บและห้องสมุดโดยมีเกณฑ์ในการประเมินคือ ความทันสมัยของสารสนเทศ (Head, & Eisenberg, 2011 : online) นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า แม่ว่านิสิตจะมีความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินสารสนเทศ เช่น ความทันสมัย (ร้อยละ 39.47 ความน่าเชื่อถือ (36.60) มุมมองที่หลากหลายของสารสนเทศ (36.27) และเว็บไซต์ที่มีลิงค์เชื่อมโยงไปยังทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ (ร้อยละ 36.27) แต่เป็นสัดส่วนร้อยละที่ต่ำ สะท้อนให้เห็นว่านิสิตยังขาดทักษะในการประเมินสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ)

พฤติกรรมการค้นคว้าในชีวิตประจำวันพฤติกรรมการค้นคว้าในชีวิตประจำวันในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมาผู้ตอบแบบสอบถามได้ค้นคว้าในหัวข้อการติดต่อกับสังคม (เช่น การใช้เครือข่ายทางสังคมเพื่อหาผู้ที่มีความสนใจเหมือนๆ กัน) มากที่สุด การค้นหาข้อมูลสำหรับชีวิตประจำวันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมค้นหา (เช่น Google, Bing, Yahoo, Ask.com) ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัญญานิขตารุ่งวิชานีวัฒน์, และฤทัยชนนี สิทธิชัย (2556 : 85-118) นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาใช้โปรแกรมการค้นหา เช่น Google, Yahoo, Ask.com มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ได้มากมายจากทั่วทุกมุมโลก เนื้อหาสารสนเทศมีหลากหลายมุมมอง และเว็บไซด์นั้นมีลิงค์เชื่อมโยงไปยังทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งเปรียบเสมือนห้องสมุดขนาดใหญ่ที่ไม่มีวันปิดบริการใช้ได้ทุกวัน ตลอดเวลาที่ต้องการ แต่อาจมีข้อเสียคือนักศึกษาอาจได้รับสารสนเทศที่มากเกินไป อีกทั้งต้องพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของผู้ให้ข้อมูลซึ่งอาจต้องใช้เวลาในส่วนนี้

นักศึกษา จึงใช้เอกสารประกอบการสอนแต่ละรายวิชาแทนเพราะอาจารย์ผู้สอนได้รวบรวมหรือแนะนำเอกสารหรือแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องไว้แล้วเป็นส่วนใหญ่และจะเห็นว่านักศึกษาให้ความสำคัญกับบรรณารักษ์น้อยมาก

เมื่อพบแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในเว็บ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าผู้ให้ข้อมูลที่เว็บไซต์นั้นน่าเชื่อถือในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้เพื่อนที่เรียนด้วยกันประเมินในระดับปานกลาง ส่วนที่ยากในกระบวนการค้นคว้าเกี่ยวกับชีวิตประจำวันทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่ายากที่การค้นหาค้นหาความในฐานข้อมูลวิจัยในเว็บห้องสมุด (เช่น ProQuest Dissertations & Theses Global, Academic Search Complete, Education Research Complete) ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเฮดและไอเซ็นเบอร์ก (2010) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในยุคดิจิทัลระบุว่าทางเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ได้จากผลการสืบค้นที่ไม่ตรงกับหัวข้อเป็นเรื่องยาก ทำให้เห็นได้ว่านักศึกษาขาดความเข้าใจในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยเฉพาะปัจจุบันยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นยุคที่มีสารสนเทศจำนวนมากมหาศาลนักศึกษาจึงพบว่า ปัญหา มักจะเกิดจากการค้นหาสารสนเทศที่ได้มีจำนวนมาก ความยากในกระบวนการค้นคว้าเกี่ยวกับชีวิตประจำวันที่นักศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งจำนวนมากที่สุดคือ ความยากในการหาข้อมูลจากเว็บไซต์ (เช่น Google, Wikipedia และเว็บไซต์หน่วยงานราชการ) สอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องการใช้ทรัพยากรที่พบว่า นักศึกษาใช้โปรแกรมค้นหา (เช่น Google, Bing, Yahoo) เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการค้นคว้าหาข้อมูล ข่าวสาร ในชีวิตประจำวันมากที่สุด ทำให้เห็นได้ว่าถึงแม้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาสารสนเทศในเว็บไซต์ต่าง ๆ แต่นักศึกษาก็ยังขาดทักษะในการสืบค้น การกำหนดขอบเขตหัวข้อสารสนเทศที่ต้องการค้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการอีกทั้งนักศึกษาไม่มีความรู้ ไม่มีการวิเคราะห์ จึงขาดความเข้าใจในเรื่องการประเมินสารสนเทศที่ถูกต้อง ยิ่งทำให้นักศึกษาเกิดความยากลำบากในการคัดเลือกสารสนเทศที่มีจำนวนมากมายจากเว็บไซต์ ลำดับต่อมานักศึกษาเห็นว่ายากที่ต้องตัดสินใจการค้นคว้าเสร็จสิ้นหรือยัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวข้อที่นักศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการติดตามข่าวสารที่ช่วยให้นักศึกษารู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องยากที่จะระบุว่าข้อมูลที่รับขณะนั้นมากเพียงพอตามความต้องการหรือไม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำผลการศึกษานำไปออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนค้นคว้า โดยผู้สอนกำหนดแหล่งค้นคว้า เพื่อให้ผู้เรียนได้เปรียบเทียบแหล่งค้นคว้าจากการค้นคว้าจากหนังสือและการค้นคว้าจากฐานข้อมูลโปรแกรมค้นหาในอินเทอร์เน็ตในแบบกลุ่ม

2. นำผลการศึกษาไปออกแบบกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนค้นคว้าโดยอิสระ หลังจากนั้นจัดกิจกรรมอภิปรายเปรียบเทียบแหล่งค้นคว้าจากหนังสือและการค้นคว้าจากฐานข้อมูลโปรแกรมค้นหาในอินเทอร์เน็ตในแบบรายกลุ่ม

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้สารสนเทศของนักศึกษาในภาคพิเศษเพื่อความสะดวกของผลการวิจัย

2. ควรมีการทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการใช้สารสนเทศของนักศึกษาทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลยา สุขพงษ์ไทย. (2556). พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 7 (13), 106-121.
- พิสิฐ รัชกระโทก,และทะนง ศักดิ์โสจัสสตากุล. (2563). การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะเรื่องการจัดการสารสนเทศชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 19 (3), 82-90.
- สมาน ลอยฟ้า. (2544). การรู้สารสนเทศ : ทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมสารสนเทศ *Information Literacy: Essential Skill for Information Society*. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 19 (1), 1-5.
- อัญญนิชตา รุ่งวิชานวิวัฒน์, และฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2556). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 9 (1), 85-118.
- Amornsiriphong, W. (2018). Information literacy of Nakhon Pathom Rajabhat University undergraduate students. *Journal of Information Science*. 36 (3), 42-66.
- Head, Alison J., & Eisenberg, Michael B. (2011). How college students use the web to conduct everyday-life research. *Online*. Retrieved August 2, 2011, <http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/%OBarticle/view/3484/2857>
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). *Determinining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.